

УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА

MANAGEMENT OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP PROJECTS IN THE FIELD OF CAPITAL CONSTRUCTION

УДК 338.242:334:352

<https://doi.org/10.32843/bse.63-8>

Сабецька Т.І.

к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, маркетингу і менеджменту Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Західноукраїнського національного університету

Стефанишин Л.С.

к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, маркетингу і менеджменту Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Західноукраїнського національного університету

Григорів С.Ф.

старший викладач кафедри міжнародної економіки, маркетингу і менеджменту Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Західноукраїнського національного університету

Sabetska Tetyana

Ivano-Frankivsk Educative and Research Institute of Management of West Ukrainian National University

Stefanyshyn Liliia

Ivano-Frankivsk Educative and Research Institute of Management of West Ukrainian National University

Hryhoriv Svitlana

Ivano-Frankivsk Educative and Research Institute of Management of West Ukrainian National University

Статтю присвячено вивченню теоретико-методологічних аспектів державно-приватного партнерства у сфері капітального будівництва. Визначено, що державно-приватне партнерство в умовах сьогодення є одним із найбільш прогресивних механізмів ефективної співпраці між державою (територіальною громадою) та приватним бізнесом, що здійснюється з метою підвищення результативності виконання своїх функцій органами державної та муніципальної влади. Так, на основі аналізу вітчизняної практики державно-приватного партнерства, виокремлено доволі перспективний досвід реалізації партнерських проєктів органів місцевого самоврядування та приватного сектору на прикладі м. Івано-Франківськ. Зокрема, наведено основні аспекти співпраці місцевої влади Івано-Франківська та компанії НЕФКО у рамках реалізації програм з енергозбереження. Доведено, що в умовах сьогодення реалізація місцевою владою проєктів у сфері капітального будівництва практично неможлива без залучення до цього процесу приватних партнерів. Проте існує низка чинників та перешкод, які на практиці істотно ускладнюють процес налагодження ефективної співпраці між державою та бізнесом.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, державний партнер, приватний партнер, партнерський проєкт, капітальне будівництво, енергозбереження.

Статья посвящена изучению теоретико-методологических аспектов государственно-частного партнерства в сфере капитального строительства. Определено, что государственно-частное партнерство в современных условиях является одним из самых прогрессивных механизмов эффективного сотрудничества между государством (территориальной общиной) и частным бизнесом, осуществляется с целью повышения результативности выполнения своих функций органами государственной и муниципальной власти. Анализ отечественной практики государственно-частного партнерства позволяет выделить довольно перспективный опыт реализации партнерских проектов органов местного самоуправления и частного сектора на примере г. Ивано-Франковск. В частности, приведены основные аспекты сотрудничества местной власти Ивано-Франковска и компании НЕФКО в рамках реализации программ по энергосбережению. Доказано, что в современных условиях реализация местными властями проектов в сфере капитального строительства практически невозможна без привлечения к этому процессу частных партнеров. Однако существует ряд факторов и помех, которые на практике существенно затрудняют процесс налаживания эффективного сотрудничества между государством и бизнесом.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, государственный партнер, частный партнер, партнерский проект, капитальное строительство, энергосбережение.

The article is devoted to the study of theoretical and methodological aspects of public-private partnership in the field of capital construction. In the context of globalization and the development of European integration processes, the need to improve the quality of life of the population and the introduction of European and world standards of life support makes the actual problem of improving the efficiency of housing and communal services and capital construction. The article defines that public-private partnership in today's conditions is one of the most progressive mechanisms of effective cooperation between the state (territorial community) and private business, which is carried out in order to increase the effectiveness of their functions by state and municipal authorities. Thus, based on the analysis of domestic practice of public-private partnership, the promising experience in implementing partnership projects of local governments and the private sector on the example of Ivano-Frankivsk is separated. In particular, the main aspects of cooperation between the local authorities of Ivano-Frankivsk and NEFCO in the implementation of energy saving programs are presented. It is noted that the basis of public-private partnership, as a rule, is the financial relationship between public authorities and representatives of private business. That is, it is about investing private capital in the development of state and communal property, necessarily on mutually beneficial terms. It is obvious that in the current conditions the implementation of projects in the field of capital construction by local authorities is practically impossible without the involvement of private partners in this process. At the same time, there are a number of factors and obstacles that in practice significantly complicate the process of establishing effective cooperation between the state and business. It is substantiated that public-private partnership is a kind of mechanism that provides certain benefits simultaneously for all its participants: the state, private business and the community. However, it has been proven that, as in any other economic relationship, there are some risks in a public-private partnership that are likely to create a threat to each party to the partnership.

Key words: public-private partnership, public partner, private partner, partnership project, capital construction, energy saving.

Постановка проблеми. Стратегічно важлива галузь економіки, яка до того ж виступає індикатором економічного розвитку національного господарства – капітальне будівництво, – потребує

постійної державної підтримки та уваги. Україна як соціально орієнтована та відповідальна держава повинна вирішувати низку соціально важливих завдань, починаючи від будівництва нового житла

й завершуючи модернізацією і капітальним ремонтом наявного житлового фонду та соціальної інфраструктури, розвитком комунікаційних і енергетичних мереж. З огляду на непростий фінансовий стан і вкрай загрозливу ситуацію, пов'язану з пандемією, держава не в змозі належним чином профінансувати розвиток капітального будівництва в нашій країні. Тим більше світовий досвід уже давно показує, що традиційні методи державного забезпечення (субсидії, дотації, допомоги, пільги) давно й безнадійно застаріли, натомість ефективними є нові, більш прогресивні способи виконання органами публічної влади своїх зобов'язань перед суспільством, серед яких – державно-приватне партнерство.

Незважаючи на те що сьогодні в Україні проблематика державно-приватного партнерства часто є актуальною темою політичних та наукових дискусій, рівень реальних досягнень у даній сфері насправді залишається доволі низьким. Порівняно з іншими європейськими країнами ми досі залишаємося аутсайдерами у питаннях практичного впровадження державно-приватного партнерства, хоча в сучасних умовах господарювання воно є ефективним інструментом вирішення багатьох нагальних проблем, особливо в комунальному секторі. Серед причин такої ситуації чи не найважливішою залишається низький рівень обізнаності ймовірних партнерів про можливі переваги й недоліки такої форми співпраці, також в Україні немає напрацьованих механізмів та перевірених, адаптованих до вітчизняних реалій алгоритмів побудови партнерських відносин, і, звісно ж, відсутній необхідний рівень довіри партнерів один до одного.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність та необхідність дослідження державно-приватного партнерства як особливої форми взаємодії держави та бізнесу пов'язана з прийняттям у 2010 р. Закону України «Про державно-приватне партнерство» [6] та неоднозначністю його розуміння й сприйняття на практиці в умовах сучасних соціально-економічних реалій.

Основні аспекти державно-приватного партнерства висвітлено у роботах вітчизняних і зарубіжних науковців, серед яких О.В. Акіліна, В.В. Павлюк [1], З.М. Бурик [2], Н.Г. Дутко [3], Г.О. Комарницька, В.Г. Олюха [4], О.Д. Сиротюк, С.В. Терещенко, Д.В. Шликов, О.В. Шаповалова та ін.

Аналіз наукового доробку українських та зарубіжних авторів дає підстави стверджувати, що окремі аспекти практичної реалізації проєктів державно-приватного партнерства досі залишаються обділеними увагою науковців та потребують подальшого ґрунтовного вивчення і розроблення. Зокрема, слід звернути увагу на відсутність комплексного методичного підходу до розуміння сутності, принципів і практичних механізмів налагодження партнерських взаємозв'язків. Також

важливо володіти повною й достовірною інформацією про рівень розвитку, проблеми і перспективи державно-приватного партнерства в нашій країні. З огляду на це, необхідними й надзвичайно актуальними є подальші наукові пошуки щодо вдосконалення механізмів взаємодії сторін у рамках державно-приватного партнерства з урахуванням позитивного практичного досвіду реалізації партнерських проєктів. Також важливою є активізація державно-приватного партнерства як необхідного інструменту управління змінами в розвитку територіальних громад та сучасного механізму залучення приватних інвестицій до процесу модернізації інфраструктури міст.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження теоретико-прикладних аспектів державно-приватного партнерства у сфері капітального будівництва, вивчення позитивного практичного досвіду реалізації партнерських проєктів та розроблення рекомендацій щодо вдосконалення механізмів налагодження господарських зв'язків між приватними суб'єктами господарювання та державою на засадах партнерства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні світові тенденції розвитку економіки переконливо доводять необхідність застосування принципово нових підходів до енергоспоживання та енерговитрат. Енергетичний чинник зараз є вагомим складником економічних витрат не лише у виробничому секторі економіки, а й у бюджетній сфері. Ураховуючи постійне зростання цін на енергоресурси й те, що сприяти енергозбереженню у невиробничому секторі стає дедалі складніше, особливо актуальною є проблема підвищення енергоефективності та впровадження енергоощадних технологій у закладах, що утримуються за рахунок місцевих бюджетів.

Протягом останніх десятиліть постійний дефіцит бюджетних коштів, а також бюрократизовані й часто корумповані схеми і механізми їх розподілу призвели до виникнення системних проблем у сфері капітального будівництва й енергозабезпечення міст. Замість поетапної реалізації комплексних енергозберігаючих проєктів ми спостерігаємо лише поодинокі малоєфективні спроби оптимізувати енергоспоживання на тих чи інших інфраструктурних об'єктах і, на жаль, стійку тенденцію до зростання витрат на оплату комунальних послуг закладів бюджетної сфери. Очевидно, що в умовах сучасних реалій міська влада просто не здатна самостійно реалізувати комплексні програми з капітального будівництва, зокрема енергозбереження, а отже, потребує залучення партнерів, готових на взаємовигідних умовах сприяти досягненню поставлених завдань.

Більшість дослідників та експертів схиляється до думки, що одним із засобів розвитку капітального будівництва, який дає змогу залучати значні

приватні фінансові ресурси, зокрема міжнародні, є державно-приватне партнерство, адже у приватному секторі акумульовано потужні інвестиційні ресурси, а також технологічні потужності і високопрофесійні кадри, які володіють прогресивними знаннями, цінним практичним досвідом та сучасними управлінськими технологіями, що можуть бути використані не лише для бізнесових цілей, а й для вирішення проблем соціально-економічного розвитку місцевих громад.

Так, за визначенням Світового банку, державно-приватне партнерство – це угоди між публічними й приватними сторонами з приводу виробництва і надання інфраструктурних послуг, які укладаються з метою залучення додаткових інвестицій і, що важливо, як засіб підвищення ефективності бюджетного фінансування [4, с. 139]. З.М. Бурик зазначає, що державно-приватне партнерство є формою взаємодії між органами державної влади і бізнесом у рамках реалізації інфраструктурних проєктів. Мета державно-приватного партнерства полягає у досягненні більшої ефективності в реалізації проєктів інфраструктури та полегшенні доступу до капіталу з метою розподілу фінансових ризиків та ризиків, пов'язаних зі строками реалізації проєктів, одночасно дотримуючись високих стандартів охорони навколишнього природного середовища та безпеки працівників [2, с. 86].

Досвід провідних європейських країн переконливо доводить, що завдяки державно-приватному партнерству можна отримати доступ до ресурсів приватного сектору економіки. Так, лише 10–30% коштів на розвиток багатьох європейських столиць надає держава, решта фінансується за рахунок приватного бізнесу. Для порівняння: 80% інвестиційних програм розвитку міста Києва фінансується за рахунок бюджетних коштів [1, с. 10–11]. Особливо ефективні проєкти державно-приватного партнерства у сфері освіти, медицини, оборони (Великобританія), енергетики, рекреації та захисту довкілля (Канада), транспорту (Греція, Австралія, Іспанія), життєзабезпечення сільських населених пунктів (США) [10].

Як свідчить світова статистика, залучення приватного інвестора у сектор комунального господарства дає змогу зменшити собівартість послуг до 25%, а терміни виконання тих чи інших робіт – до 30%, при цьому без суттєвого підвищення тарифів [1, с. 11]. В Україні продуктивний діалог держави та бізнесу щодо реалізації партнерських проєктів тільки розпочинається. Разом із тим сьогодні ми вже маємо позитивний досвід взаємодії органів державної влади з приватними партнерами у вирішенні актуальних завдань модернізації та розвитку окремих населених пунктів в умовах євроінтеграційних процесів, який розглянемо на прикладі ефективної та вартої наслідування співпраці м. Івано-Франківськ із міжнародною корпорацією НЕФКО.

Так, Північна екологічна фінансова корпорація (НЕФКО) є міжнародною фінансовою компанією, заснованою в 1990 р. п'ятьма північноєвропейськими країнами: Швецією, Данією, Фінляндією, Ісландією та Норвегією з метою фінансування екологічних проєктів, зокрема й у країнах Центральної та Східної Європи. Серед пріоритетів компанії – екологічні проєкти, що сприяють скороченню рівня викидів парникових газів, зниженню токсичних забруднень та поліпшенню стану довкілля загалом. Компанія акцентує увагу на фінансуванні переважно малих і середніх проєктів у машинобудуванні, сільському господарстві, виробництві хімічних препаратів та продуктів харчування, в галузі переробки й утилізації відходів, у діяльності енергогенеруючих підприємства і муніципальних служб, які реалізуються на місцевому рівні, а також є простими й короткотривалими.

Загалом співпраця корпорації НЕФКО та м. Івано-Франківськ веде початок ще з 2006 р. і орієнтована на реалізацію енергоощадних заходів у бюджетних закладах міста (табл. 1). Зокрема, було розроблено бізнес-план першого енергоощадного проєкту, який НЕФКО затвердила для фінансування. Реальна можливість реалізації проєкту з'явилася у 2010 р. після ратифікації Верховною Радою України рамкової угоди про співпрацю з НЕФКО.

Реалізація проєктів державно-приватного партнерства має на меті отримання певних економічних та соціальних результатів. Не стала винятком і співпраця органів місцевої влади м. Івано-Франківськ із Північною екологічною фінансовою корпорацією НЕФКО. У табл. 2 систематизовано основні економічні, екологічні та соціальні ефекти від співфінансування містом та приватним бізнесом енергоощадних проєктів та програм.

Окрім цього, у рамках співпраці міста Івано-Франківськ з проєктом GIZ «Енергоефективність у будівлях» удалося налагодити ефективну взаємодію з консалтинговою компанією ТОВ «ФІАТУ», завдяки чому місто отримало якісну професійну допомогу у сфері енергоменеджменту та реалізації ефективних і дієвих сучасних схем фінансування енергоефективних заходів. Таким чином, завдяки співпраці з приватним партнером – ТОВ «ФІАТУ» місту вдалося провести енергоаудит 100 бюджетних будівель, оцінити рівень споживання енергетичних ресурсів, віднайти ймовірні резерви економії та розробити відповідні енергоефективні заходи [5].

Зважаючи на переваги і можливості державно-приватного партнерства, на перший погляд воно може видатися панацеєю для вирішення всіх нагальних потреб сучасних міст. Проте варто пам'ятати й про потенційні ризики, які можуть настати для кожної зі сторін партнерських відносин (рис. 1).

Як свідчить досвід практичної реалізації партнерських проєктів, основними засадами побудови від-

Таблиця 1

Основні етапи співпраці м. Івано-Франківськ з компанією НЕФКО

Етап	Основні результати
ЕТАП 1	<p>У 2012–2014 рр. у рамках першого етапу спільного з НЕФКО проєкту «Підвищення енергоефективності в будівлях навчальних закладів м. Івано-Франківська» було реалізовано комплекс заходів із підвищення енергоефективності 9 найбільш енергозатратних закладів освіти м. Івано-Франківськ (4 дошкільних навчальних закладів і 5 шкіл), зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виконано заміну вікон та зовнішніх дверей на металопластикові з подвійним склопакетом, що дало змогу скоротити надмірні втрати тепла; – відновлено теплову ізоляцію трубопроводів; – встановлено тепловідбивні екрани між стінами будівель і радіаторами; – облаштовано індивідуальні теплові пункти та встановлено системи регулювання споживання теплової енергії залежно від температури зовнішнього повітря на теплових вводах будівель; – реалізовано заходи із санації інженерних мереж (гідропневматична і гідрохімічна промивка внутрішніх стінок труб і опалювальних приладів). <p>Механізм фінансування даного проєкту передбачав отримання позики від компанії НЕФКО у розмірі 4 млн грн під 3% річних терміном на 5 років (71,4% загальної вартості проєкту) та співфінансування за рахунок міського бюджету у розмірі 1,6 млн грн (28,6% вартості проєкту) [5]. На підставі проведення конкурсних торгів були визначені найкращі конкурсні пропозиції та вибрані конкретні виконавці робіт.</p>
ЕТАП 2	<p>Реалізовано проєкт «Вуличне освітлення в м. Івано-Франківську», який передбачає модернізацію вуличного освітлення міста, заміну ламп розжарювання на більш екологічні та економніші LED світильники.</p>
ЕТАП 3	<p>На даному етапі передбачено реалізацію заходів із підвищення енергоефективності у 16 навчальних закладах міста: 5 школах та 11 дошкільних навчальних закладах. За умовами даної кредитної і грантової угоди, вартість цього етапу проєкту «Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери міста Івано-Франківська» становить 6,43 млн євро, із них: 4 млн євро – кредит НЕФКО на 9 років; 1,93 млн євро – грант Фонду Е5Р (Східноєвропейського партнерства з питань енергоефективності та довкілля) і 0,5 млн євро – співфінансування з міського бюджету.</p>

Джерело: побудовано авторами на основі [5; 7; 8]

Таблиця 2

Ефекти від співпраці м. Івано-Франківськ із компанією НЕФКО

Тип ефекту	Основні результати
Економічний ефект	<ol style="list-style-type: none"> 1) залучення на безповоротній основі міжнародної фінансової допомоги на реалізацію заходів з енергоефективності (зокрема, грант від Фонду Е5Р (Східноєвропейського партнерства з питань енергоефективності та довкілля) на суму 1,93 млн євро); 2) економія коштів на утримання закладів бюджетної сфери (так, унаслідок реалізації енергоефективних проєктів протягом опалювального сезону 2012–2013 рр. трьома закладами міста (ЗШ № 3, ЗШ № 10 та ДНЗ № 12) було зекономлено 448,3 Гкал, а протягом опалювального сезону 2013–2014 рр. шістьма закладами (ЗШ №№ 3, 10, 19 та ДНЗ №№ 12, 14, 28) було зекономлено 821,4 Гкал, що з урахуванням діючих тарифів становило відповідно, 390,8 і 716,0 тис грн. Тобто лише протягом двох років із моменту реалізації проєкту економія грошових коштів становила 1106,8 тис грн, при цьому сума коштів, інвестованих у впровадження енергоефективних заходів у шести закладах, становила 3104,3 тис грн); 3) економія коштів на вуличне освітлення міста (за результатами проєкту «Вуличне освітлення в м. Івано-Франківську» передбачено щорічне зменшення споживання електричної енергії КП «Івано-Франківськміськвітло» на 477,8 тис кВт/год., що економить близько 358,363 тис грн на рік)
Екологічний ефект	<ol style="list-style-type: none"> 1) реалізація енергоефективних заходів сприяє скороченню рівня енергоспоживання закладами освіти, а отже, зниженню рівня витрат енергетичних ресурсів, що в кінцевому підсумку забезпечує зниження рівня шкідливих викидів в атмосферу від спалювання палива (природного газу, вугілля, дров). За підрахунками експертів, завдяки проєкту кількість викидів вуглекислого газу в атмосферу скоротилася на 410 т за рік; 2) заміна ламп розжарювання на більш ошадні LED лампи, що здійснюється у рамках проєкту «Вуличне освітлення в м. Івано-Франківську», сприяє збереженню довкілля, адже в них відсутні ртуть і фосфор, не випромінюється ультрафіолет, також світлодіодні лампи не потребують спеціальної утилізації
Соціальний ефект	<ol style="list-style-type: none"> 1) забезпечення оптимальних теплових умов перебування дітей та педагогів у закладах освіти, що сприяє забезпеченню їхнього здоров'я та впливає на якість освітньо-виховного процесу; 2) поліпшення естетичного вигляду будівель освітніх закладів; 3) залучення школярів до реалізації заходів з енергоефективності в рамках спільного з GIZ (Німеччина) проєкту «Енергія в школі»

Джерело: побудовано авторами на основі [7; 8]

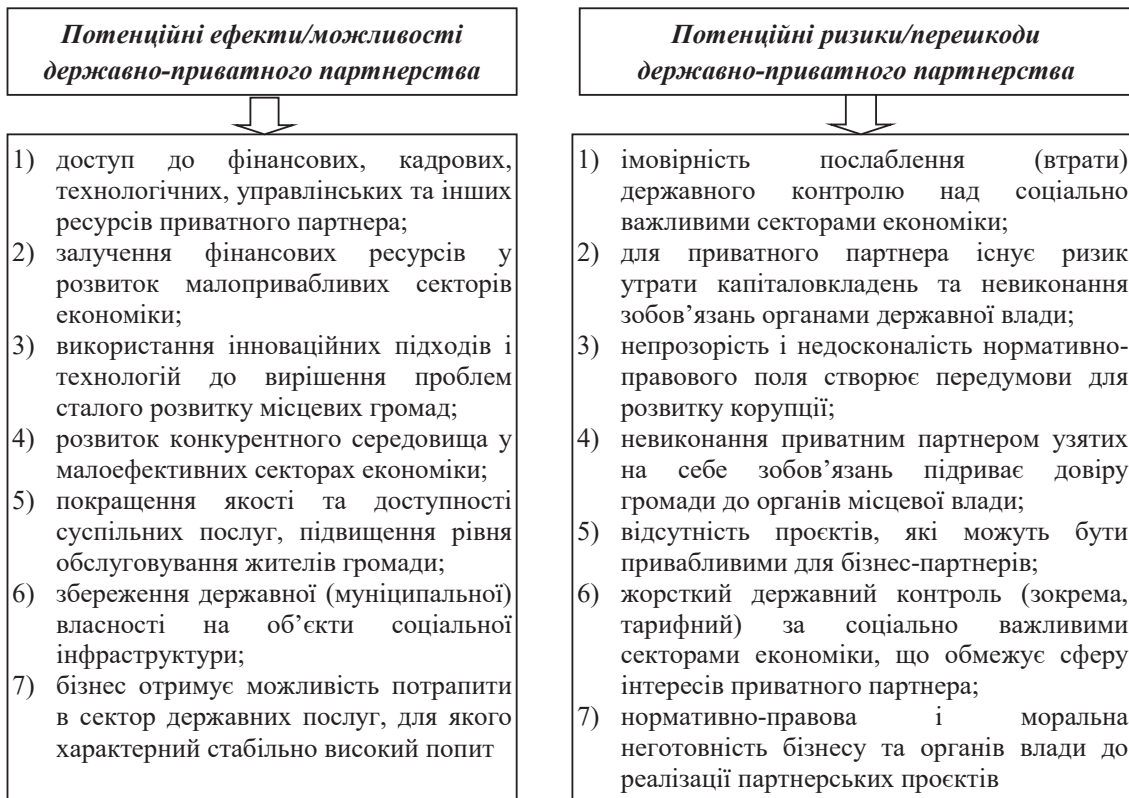

Рис. 1. Потенційні ефекти/можливості та ризики/перешкоди державно-приватного партнерства

Джерело: авторська розробка

носин між органами державної влади та бізнесом на засадах державно-приватного партнерства є:

- відкритість та прозорість органів публічної влади у своїх намірах щодо майбутнього партнерства;
- орієнтація на довготерміновий формат партнерства, що дає кожній стороні впевненість у майбутньому і слугує основою для побудови стратегії;
- залучення до реалізації суспільно важливих проєктів інвестиційних ресурсів приватного сектору економіки під гарантії органів публічної влади;
- чітке окреслення меж відповідальності та зобов'язань, а також розподіл імовірних ризиків між публічним та приватним партнером тощо.

Активізуючи і популяризуючи державно-приватне партнерство, не варто забувати, що невдачі і перешкоди є невід'ємним складником будь-якого проєкту й можуть виникати на кожному етапі його реалізації. Часто вони є потужним деморалізуючим чинником, що призводить до поспішного передчасного закриття проєкту. Щоб цього уникнути, важливо будувати партнерські відносини на засадах відкритості, прозорості, сприяння, взаємопідтримки і взаємовигоди; тільки беззаперечна довіра і консенсус створюють міцний фундамент ефективного партнерства й є складниками успіху. Аналіз успішного досвіду реалізації проєктів державно-приватного партнерства дає змогу виокремити передумови успішного розвитку такої моделі ефективної співпраці між публічною владою та приватним бізнесом:

1) повинні бути створені всі передумови для розвитку ринкових відносин, ринкової торгівлі, конкурентного середовища;

2) пріоритетними сферами застосування державно-приватного партнерства повинні залишатися розвиток інфраструктури та сектори, що традиційно перебувають у державній власності: охорона здоров'я, освіта, житлово-комунальне господарство, капітальне будівництво, енергозбереження;

3) слід застосовувати об'ґрунтований та виважений підхід до вибору тих проєктів і програм, які є пріоритетними й першочерговими для партнерства;

4) має бути створена ефективна система контролю над дотриманням зобов'язань і контрактних умов кожною стороною партнерських відносин, особливо за цільовим використання інвестицій;

5) повинен бути забезпечений справедливий розподіл завдань, відповідальності та ризиків між учасниками партнерських відносин.

Розвиток державно-приватного партнерства можливий за умови, якщо об'ґрунтувати ефективність і взаємовигідність партнерських відносин для кожного із потенційних учасників партнерства, якщо проілюструвати важливість та потенціал нових зв'язків. Не менш важливою є популяризація наявного досвіду реалізації соціально важливих проєктів на засадах державно-приватного партнерства за допомогою засобів масової інформації, соціальних мереж та інших медійних ресурсів.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, можемо констатувати, що державно-приватне партнерство є одним із дієвих механізмів вирішення проблеми модернізації об'єктів соціальної інфраструктури, що перебуває у муніципальній власності територіальних громад. Позитивний досвід у даному аспекті демонструє м. Івано-Франківськ, що стало першим українським містом, якому вдалося налагодити ефективну співпрацю з міжнародною корпорацією НЕФКО і на взаємовигідних засадах залучити необхідні кредитні ресурси для реалізації програм енергозбереження в бюджетних закладах міста. Позитивний досвід Івано-Франківська перейняли й інші українські міста (Чернігів, Луцьк, Долина) та вже працюють над залученням коштів у рамках програми НЕФКО «Енергозбереження».

Зважаючи на значний потенціал державно-приватного партнерства, можна констатувати, що розвиток взаємовигідних партнерських відносин може стати підґрунтям для більш ефективного використання ресурсів кожного з партнерів, сприяти зростанню виробничого потенціалу малого й середнього бізнесу, допомогти у вирішенні нагальних завдань соціально-економічного розвитку територіальної громади та підвищення якості життя.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Акіліна О., Павлюк В. Державно-приватне партнерство як інструмент управління змінами у сучасному місті. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 20. Ч. 1. С. 10–13.
2. Бурик З.М. Взаємодія влади і приватного сектору для розвитку інфраструктури: контекст державно-приватного партнерства. *Інвестиції; практика та досвід*. 2021. № 1. С. 83–87.
3. Дутко Н.Г. Державно-приватне партнерство: перспективи розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 4. С. 109–114.
4. Олюха В.Г. Напрями застосування державно-приватного партнерства у капітальному будівництві. *Юридичний вісник*. 2014. № 4. С. 138–142.
5. Підвищення енергоефективності в будівлях навчальних закладів м Івано-Франківська. *Офіційний сайт міста Івано-Франківськ*. URL: <http://www.mvk.if.ua/kperozv/32062> (дата звернення: 12.02.2021).
6. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01 липня 2010 р. № 2404-VI / Верховна рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (дата звернення: 18.02.2021).
7. Рішення виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради «Про реалізацію проєкту за рахунок коштів НЕФКО» № 89 від 23.02.2012. URL: <http://www.namvk.if.ua/dt/1465/> (дата звернення: 12.02.2021).
8. Руслан Марцінків: Івано-Франківськ підвищує енергоефективність комунального сектору у співпраці з НЕФКО. URL: [https://galychyna.if.ua/analytic/ruslan-martsinkiv-ivano-frankivsk-pidvishhuye-](https://galychyna.if.ua/analytic/ruslan-martsinkiv-ivano-frankivsk-pidvishhuye-energoefektivnist-komunalnogo-sektora-v-spivpratsi-z-nefko/)

[energoefektivnist-komunalnogo-sektora-v-spivpratsi-z-nefko/](https://galychyna.if.ua/analytic/ruslan-martsinkiv-ivano-frankivsk-pidvishhuye-energoefektivnist-komunalnogo-sektora-v-spivpratsi-z-nefko/) (дата звернення: 12.02.2021).

9. Rajeev Mehta Public private partnership in infrastructure development: 'Panacea or penance' 2020. URL: <https://www.timesnownews.com/business-economy/economy/article/public-private-partnership-in-infrastructure-development-panacea-or-penance/593410> (дата звернення: 23.02.2021).

10. Yescombe E.R. Public-Private Partnerships: Principles of Policy and Finance. London : Yescombe Consulting Ltd, 2007. 368 p.

REFERENCES:

1. Akilina O., Pavliuk V. (2018). Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak instrument upravlinnia zminamy u suchasnomu misti [Public-private partnership as a tool for managing change in a modern city]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, no. 20, pp. 10–13.
2. Buryk Z.M. (2021) Vzayemodiya vlady i pryvatnoho sektoru dlya rozvytku infrastruktury: kontekst derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Interaction between government and the private sector for infrastructure development: the context of public-private partnership]. *Investytsiyi; praktyka ta dosvid*, no. 1, pp. 83–87.
3. Dutko N.H. (2020) Derzhavno-pryvatne partnerstvo: perspektyvy rozvytku [Public-private partnership: prospects for development]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, no. 4, pp. 109–114.
4. Olyukha V.H. (2014) Napryamy zastosuvannya derzhavno-pryvatnoho partnerstva u kapital'nomu budivnytstvi [Areas of application of public-private partnership in capital construction]. *Yurydychnyy visnyk*, no. 4, pp. 138–142.
5. Improving energy efficiency in the buildings of educational institutions in Ivano-Frankivsk. Official site of the city of Ivano-Frankivsk. URL: <http://www.mvk.if.ua/kperozv/32062> (accessed 12 February 2021).
6. Law of Ukraine on public-private partnership № 2424-VI (2010, January, 01). Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (accessed 18 February 2021).
7. Decision of the Executive Committee of the Ivano-Frankivsk City Council “On the implementation of the project at the expense of NEFCO” № 89 dated 23.02.2012. URL: <http://www.namvk.if.ua/dt/1465/> (accessed 12 February 2021).
8. Ruslan Martsinkiv: Ivano-Frankivsk pidvyshchuye enerhoefektivnist' komunal'nogo sektora v spivpratsi z NEFCO [Ruslan Martsinkiv: Ivano-Frankivsk is increasing the energy efficiency of the utility sector in cooperation with NEFCO]. URL: https://galychyna.if.ua/analytic/ruslan-martsinkiv-ivano-frankivsk-pidvishhuye-energoefektivnist-komunalnogo-sektora-v-spivpratsi-z-nefko (accessed 12 February 2021).
9. Rajeev Mehta (2020) Public private partnership in infrastructure development: 'Panacea or penance'. URL: <https://www.timesnownews.com/business-economy/economy/article/public-private-partnership-in-infrastructure-development-panacea-or-penance/593410> (accessed 23 February 2021).
10. Yescombe E.R. (2007) Public-Private Partnerships: Principles of Policy and Finance. London: Yescombe Consulting Ltd.